

KUR DEĞİŞİMLERİ İHRACAT FİYATLARINA YANSIMIYOR

Zümrüt İmamoğlu*

Yönetici Özeti

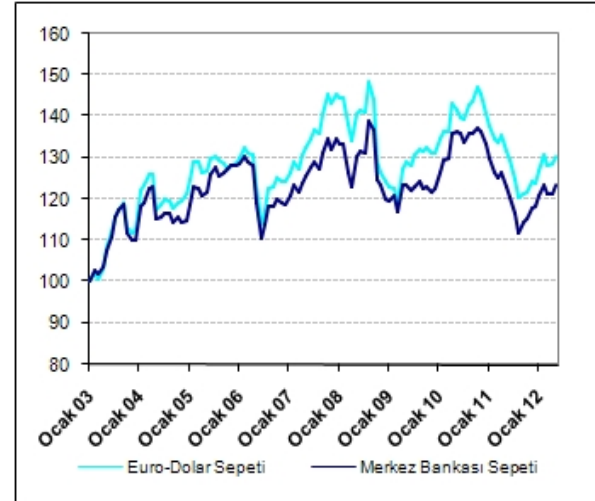
2010 yılının Ekim ayında, Merkez Bankası yeni para politikası uygulamasına geçmeden önce, üretici fiyatları bazlı reel kur göstergesine göre Türk Lirası (TL) 2003 yılı başına kıyasla reel olarak yüzde 37 değer kazanmıştı. Bu dönemde değerlendirilen TL, özellikle ihracat sektörü açısından endişelere neden olarak “TL aşırı değerli mi?” sorusunu gündeme getirmiş, yükselen dış ticaret açığı endişeleri artırmıştı. Yeni para politikası döneminde ise TL yalnızca 10 ay içinde (Ekim 2010 - Ağustos 2011) reel olarak yüzde 20 değer kaybetti. Geçtiğimiz Temmuz ayı itibarıyla TL, 2003 yılı başına göre yüzde 26 oranında değerliydi. Ekim 2010’a kıyasla reel kurdaki gözlemlenen ve ağırlıklı olarak nominal kurdaki değişimden kaynaklanan 12 yüzde puanlık düşüş ihracat ve ithalat fiyatlarına ne kadar yansdı?

Araştırmamız Türkiye’de ihracat fiyatlarının oldukça katı bir yapıya sahip olduğunu gösteriyor. TÜİK’in açıkladığı dış ticaret birim değer endeksini baz alarak yaptığımız hesaplara göre, TL’deki değer kaybı ihracat fiyatlarına hemen hemen hiç yansımada. TL’nin değer kaybettiği dönemde ihracat fiyatları yurt içi üretici fiyatlarındaki artıştan daha hızlı arttı. Diğer bir deyişle ihracatçılarımız kur fırsatını fiyatlarını düşürmek ve uluslararası rekabette üstünlük kazanmak için kullanmadı. Bunun nedeni kısa vadeli fiyat katılıkları veya firma beklentilerinin kurdaki artışın geçici olduğu yönünde oluşmuş olması olabilir.

İhracatta fiyat katılıklarının varlığı kur istikrarının Türkiye’de ihracat açısından kritik öneme sahip olduğunu gösteriyor. Politika yapıcıların bu katılıkları göz ardı etmeleri reel sektör açısından önemli sıkıntılara neden olabilir. Türkiye’nin gelişmiş ülkeler ile arasındaki enflasyon farklarını azaltması Türk Lirası’nın daha istikrarlı bir yapıya ulaşmasına katkıda bulunacaktır.

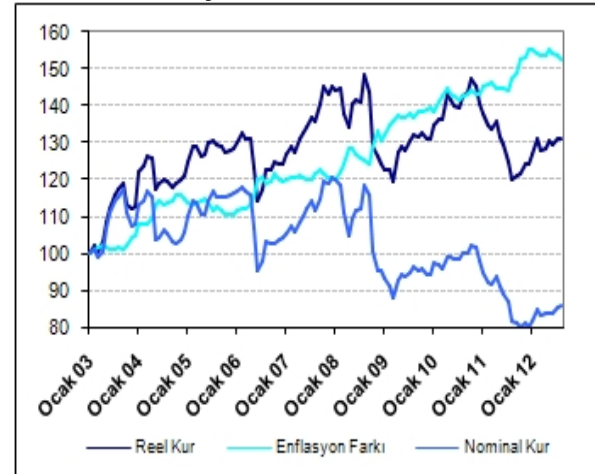
* Dr. Zümrüt İmamoğlu, Betam, Uzman Araştırmacı.
e-mail: zumrut.imamoğlu@bahcesehir.edu.tr

Şekil 1. ÜFE bazlı reel kurda değişim

Kaynak: Merkez Bankası, Betam. Endeksler Ocak 2003 değerleri 100 olacak şekilde hesaplanmıştır.

Şekil 2. Enflasyon farkı ve nominal kur etkisi

Kaynak: IMF IFS, Betam. Endeksler Ocak 2003 değerleri 100 olacak şekilde hesaplanmıştır.

Türk Lirası ne kadar değer kaybetti?

Şekil 1'de Türk Lira'sının hem Euro-Dolar sepetine karşı hem de Merkez Bankası'nın hesapladığı kur sepetine göre değerinin nasıl değiştiği gösteriliyor. Ocak 2003 ile kıyaslandığında Türk Lirası Ekim 2010'da, Merkez Bankası'nın deneysel para politikasına geçişi öncesinde, reel olarak yüzde 37 oranında değer kazanmış durumdaydı.¹ Yeni para politikası çerçevesinde Merkez Bankası'nın faizleri düşürmesiyle TL değer kaybetmeye başladı ve Ağustos 2011'de TL'deki değerlenme Ocak 2003'e kıyasla yüzde 12 seviyesine kadar düştü. Ağustos 2011'den sonra Merkez'in faiz koridorunu kullanarak tekrar parasal sıkılaşmaya gidilmesiyle beraber, TL değer kazanarak Ocak 2003'e kıyasla yüzde 26 değerli hale geldi. Euro-Dolar sepeti baz alındığında ise TL'deki bu dalgalanma sırasıyla yüzde 47, yüzde 20 ve yüzde 31 olarak seyretti.² Her iki sepete göre de Türk Lirası Ekim 2010 - Temmuz 2012 arasında önemli ölçüde değer kaybetti. Merkez Bankası sepeti'ne göre değer kaybı 12 yüzde puan, euro-dolar sepetine göre ise 15 yüzde puan oldu.

Bilindiği gibi reel kurdaki değişim ülkelerarası enflasyon farklarındaki değişim ve nominal kurdaki değişimin toplamından oluşur. Şekil 2 'de Euro-Dolar sepetine göre hesaplanmış reel kur, enflasyon farkı ve nominal kurdaki değişimlerle beraber gösterilmekte. Reel kurdaki değişim bileşenlerine ayrıldığında kriz sonrasındaki artışın ağırlıklı olarak enflasyon farkından kaynaklandığı Şekil 2'de görülüyor.³ Oysa ki yeni para politikası döneminde nominal kurdaki değişimin etkisi ağır basmakta.

Yeni para politikası uygulamasına geçişle Ekim 2010 - Ağustos 2011 tarihleri arasında Euro-Dolar sepetine göre TL nominal olarak yüzde 20 değer kaybetti, enflasyon farkı ise yalnızca yüzde 2 oranında arttı. Dolayısıyla TL'deki değer kaybı bu dönemde ağırlıklı olarak nominal kurdaki düşüşten kaynaklandı ve TL reel olarak yüzde 18 değer kaybetti. Ağustos 2011 sonrasında faiz koridoru uygulamasına geçişle beraber daha sıkı bir para politikası uygulandı ancak reel kurda bu dönemdeki yüzde 9'luk artışın 4 yüzde puanlık kısmı enflasyon farkındaki artıştan ileri gelirken, nominal kurdaki değerlenmenin katkısı 5 yüzde puan oldu (Tablo 1).

¹ Kaynak: Merkez Bankası. ÜFE bazlı Reel Efektif Kur'daki Ocak 2003-Ekim 2010 dönemine ait değişimi göstermektedir.

² Euro-Dolar sepeti % 50 Euro + % 50 Dolar olarak alınmıştır.

³ Detaylar için bakınız "Türkiye'de Kur Bilmecesi" Betam Araştırma Notu 10/86.

Tablo 1. Euro-Dolar sepetine göre reel kur ve bileşenleri (% değişim)

	Reel kur	Enflasyon farkı	Nominal kur
Ekm2010-Ağs2011	-18.3	2.1	-19.9
Ağs2011-Tem2012	8.6	3.8	5.1

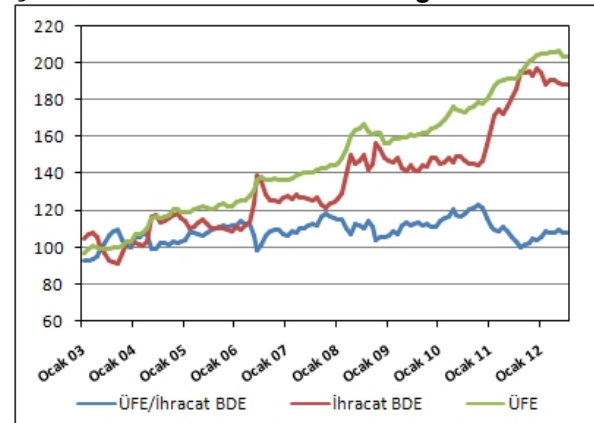
Kaynak: Betam hesapları

Reel kurda düşüş ihracat ve ithalat fiyatlarına ne ölçüde yansındı?

Nominal kurdaki değişimlerin kısa vadede reel kurda dalgalanmalara sebep olması doğaldır. Teoride nominal kurdaki değişimin ihracat ve ithalat fiyatlarına yansımaları beklenir. Ancak Türkiye'de hem ithalat hem de ihracat fiyatlarında katılımlar gözlemleniyor. Türkiye'nin ithal ettiği ürünler ağırlıklı olarak hammadde ve aramalı olduğu ve Türkiye göreceli olarak küçük bir pazar olduğu için bu ürünlerin fiyatı yabancı para cinsinden belirleniyor ve Türk Lirası'nın değerindeki değişimler TL cinsinden fiyatlara yansıyor.

İhracat pazarında ise Türkiye ağırlıklı olarak tüketim malı satıyor ve gerek Asya gerek Doğu Avrupa'daki ucuz işgücüne sahip gelişmekte olan ülkelerle fiyat rekabeti içerisinde. Bu nedenle TL'nin değer kaybetmesi, çok kısa vadeli olmamak kaydıyla, Türkiye'deki ihracatçıların fiyat rekabetinde avantaj sağlamaları için fırsat yaratıyor. Ancak veriler Merkez Bankası'nın yeni para politikası döneminde nominal kurdaki değişimin ihracat fiyatlarına yansımadağını gösteriyor.

Şekil 3. ÜFE ve İhracat Birim Değer Endeksi

Kaynak: Tüik, Betam.

Şekil 3 yurtiçi üretim fiyatlarındaki değişimi (ÜFE) İhracat Birim Değer Endeksi'ndeki (İHBDE) değişimle beraber gösteriyor. Ocak 2009 – Ekim 2010 döneminde üretici fiyatları artarken ihracat fiyatlarının yatay seyrettiği görülüyor.

ÜFE/İHBDE oranı da bunun neticesinde artıyor.⁴ Bu dönemde üretici fiyatlarındaki artış ihracat fiyatlarına yansımıyor ve yukarı yönlü katılık yaratıyor.

Ekim 2010'dan itibaren ise ihracat fiyatlarında yüksek artışlar görülüyor. Bu artışlar aynı dönemde üretici fiyatlarındaki meydana gelen artıştan oldukça yüksek. Nitekim ÜFE'nin İHBDE'ne oranı bu dönemde düşüş kaydediyor. Bu dönemde nominal kurdaki hızlı değer kayıpları ihracat fiyatlarına yansımaya karşın aşağı yönlü katılık yaratıyor. İhracatçıların artan döviz kuruna karşılık fiyatlarını yabancı para cinsinden azaltmak yerine sabit tuttuklarında (diğer deyişle kur artışını yabancı para cinsinden fiyatlara yansıtmadıklarında), ihracat fiyatları TL cinsinden hızlı artışlar kaydediyor. Öte yandan kurdaki artış ithal girdi maliyetlerini artırarak üretici fiyatlarını da artırıyor. Üretici fiyatlarının ihracat birim değerine oranının bu dönemde düşüyor olması göreceli fiyat artışı farkının ihracatta kar marjlarını artırdığına işaret ediyor.

Bu bulgular Türkiye'de ihracat fiyatlarında hem aşağı yönlü hem de yukarı yönlü fiyat katılıkları olduğuna işaret ediyor. Fiyat katılıklarının nedenlerinden biri fiyatlama davranışlarının piyasadaki kısa vadeli kur dalgalanmalarından ziyade uzun vadeli beklentilere göre şekilleniyor olmasıdır. Ancak 2010 yılı Ekim ayından sonra gözlemlenen TL'deki değer kaybı piyasadaki dalgalanmalardan değil, Merkez Bankası'nın yeni para politikası neticesinde meydana geldi. Reel sektörün Merkez Bankası politikalarını ne kadar takip ettiğini ve bu politikaların öngörülebilirliğini ne derece değerlendirdiğini bilemeyiz ancak nominal kurdaki bu değişimin diğer dalgalanmalardan farklı olduğunu ve bir politika değişimi neticesinde oluştuğunu gözlemlemek zor değil.

Fiyatlarda katılığa yol açan diğer unsurların başında fiyat kontratlarının hangi aralıklarla yenilendiği ve fiyatın para birimi gelmektedir. Uluslararası çalışmalar ihracat fiyatlarının kur değişimlerine hassasiyetinin fiyatların hangi para birimi üzerinden belirlendiğine göre önemli farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. İhracat fiyatlarının yerel para birimi üzerinden belirlendiği mallarda kurdaki değişimin fiyatlara geçişkenliği daha yüksek, yabancı para cinsinden belirlendiği mallarda ise daha düşük olduğu gözlemlenmektedir.⁵ İhracat fiyatlarının katılığı Türkiye'de fiyatların euro ya da dolar üzerinden belirleniyor olmasından kaynaklanabilir.

Uluslararası literatürde üzerinde durulan bir diğer nokta kur değişimlerine cevaben aşağı yönlü fiyat ayarlamalarının yukarı yönlü ayarlamalara kıyasla daha geç yapıldığıdır.⁶ Burada firmaların arada geçen zaman süresince kar marjlarında oluşan artıştan faydalanmak isteği ağır basmaktadır.

Fiyat katılıklarının reel kur üzerindeki etkisi

ÜFE bazlı reel kuru üç bileşene ayırarak incelemek mümkün.⁷ Bu bileşenler üretici fiyatlarının ihracat fiyatlarına oranı, ithalat fiyatlarının yabancı ülkelerin bileşik üretici fiyatları endeksine oranı ve ihracat fiyatlarının ithalat fiyatlarına oranıdır (ticaret haddi). Aşağıdaki eşitlik bu bileşenlerin reel kurla ilişkisini gösteriyor.⁸

$$\frac{\dot{UFE}}{\dot{UFE}^*} = \frac{\dot{UFE}}{\dot{İHBDE}} \times \frac{\dot{İTBDE}}{\dot{UFE}^*} \times \frac{\dot{İHBDE}}{\dot{İTBDE}}$$

ÜFE: Üretici Fiyat Endeksi

ÜFE*: Yabancı Ülkeler Üretim Fiyat Endeksi⁹

İHBDE: İhracat Birim Değer Endeksi

İTBDE: İthalat Birim Değer Endeksi

Teoride bir ülkenin ihracat fiyatlarının o ülkenin üretici fiyatlarıyla bire bir oranda artması gerekir. Bu durumda üretici fiyatlarındaki artışın hem ihracat fiyatlarını hem de ticaret haddini artırması beklenir. Reel kur da ticaret haddi ile bire bir hareket eder ve ülkelerarası enflasyon farklarını yansıtır. Önceki bölümde nominal kurdaki değişimlerin teoride beklenenin aksine ihracat fiyatlarına tam yansımadığını gösterdik. Bu durum reel kurda yüksek dalgalanmalara neden oluyor. Şekil 4'te reel kurdaki dalgalanmaların ÜFE - İhracat BDE oranını ne kadar yakından takip ettiği görülüyor. Ekim 2010 - Ağustos 2011 döneminde reel kur yüzde 18,5 azalırken, üretici fiyatlarının ihracat fiyatlarına oranı da neredeyse aynı oranda (yüzde 19,1) azalıyor (Tablo 2).

İthalat fiyatları ise kriz sonrası küresel toparlanmanın etkisiyle yükselen emtiya fiyatları nedeniyle artmaya devam ediyor. Şekil 5'te ithalat birim değer endeksi'nin Haziran 2009'dan itibaren yabancı ülke enflasyonundaki artıştan daha fazla arttığı görülmekte. Yeni para politikası döneminde de artış devam ediyor. Ağırlıklı olarak ithalatını yaptığımız enerji ve hammadde gibi

⁴ "Türkiye'de Kur Bilmecesi" Betam Araştırma Notu 10/86 adlı notta ÜFE/İHBDE oranındaki artışın aynı dönemdeki reel kur artışını önemli ölçüde açıkladığı gösteriliyor.

⁵ Gopinath, Itskhoki ve Rigobon (2010).

⁶ Gopinath ve Rigobon (2008).

⁷ "Türkiye'de Kur Bilmecesi" Betam Araştırma Notu 10/86 ve Atkeson & Burstein (2008).

⁸ Eşitlikte yıldız işaretleri yabancı ülke değerlerini göstermektedir.

⁹ Merkez Bankası'nın belirlediği bileşik endeks, TL karşılığı

ürünlerin fiyatları dünya pazarındaki arz ve talep durumuna göre belirleniyor ve bu ürünleri ithal eden ülkelerin fiyatlarından farklı değişimler gösterebiliyor.

Tablo 2 yeni para politikası döneminde reel kurdaki değişimlerin hangi bileşenden ne kadar kaynaklandığını gösteriyor. Reel kurdaki değişimin en önemli belirleyicisi üretici-ihracat fiyatları oranındaki değişim. Ticaret haddindeki düşüş ise dikkat çekici. Ekim 2010 - Ağustos 2011 aralığında ithalat fiyatlarındaki görece artışın ticaret haddini azalttığı, takip eden dönemdeyse ticaret haddi fazla değişmezken reel kurdaki değişimin ihracat ve ithalat fiyatlarının görece fiyat değişimlerinden kaynaklandığı görülmekte. Şekil 6 ticaret haddinin kriz sonrası toparlanma dönemi boyunca azalma trendinde olduğunu gösteriyor.

Tablo 2. Merkez Bankası sepetine göre reel kur ve bileşenleri (% değişim)

	Reel kur	ÜFE/İHBDE	TH	İTBDE/ÜFE*
Ekim2010-Ağs2011	-18.5	-19.1	- 4.5	5.4
Ağs2011-Tem2012	12.4	8.1	- 0.2	4.3

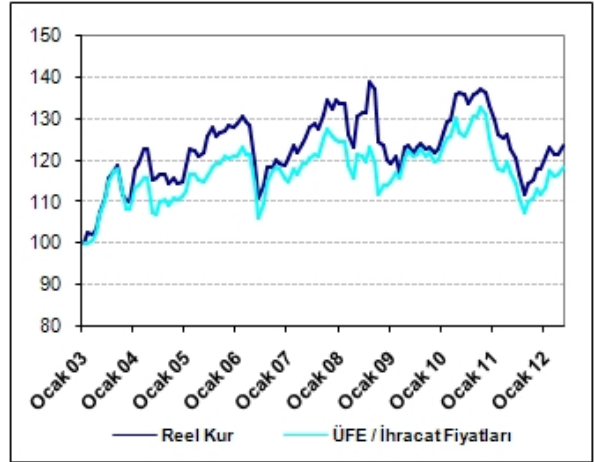
Kaynak: Betam hesapları

İhracat sektörlerinde kar marjları

Üretici fiyat endeksindeki değişimlerin üretim maliyetlerindeki değişimi yansıttığı kabul edilirse, ihracat fiyatlarının üretici fiyatlarından az ya da fazla artmış olması ihracat sektöründe kar marjlarının yurtiçi marjlara kıyasla değiştiğini ima eder. Bu da ihracat fiyatlarındaki katılık dolayısıyla nominal kurdaki dalgalanmaların ve kur politikalarının reel sektörü doğrudan etkilediği anlamına gelir. Bu bölümde yeni para politikası döneminde nominal kurda meydana gelen değişimden en fazla etkilenen sektörleri belirleyebilmek için üretici ve ihracat fiyatlarındaki değişim farklarını sektörel bazda inceliyoruz.

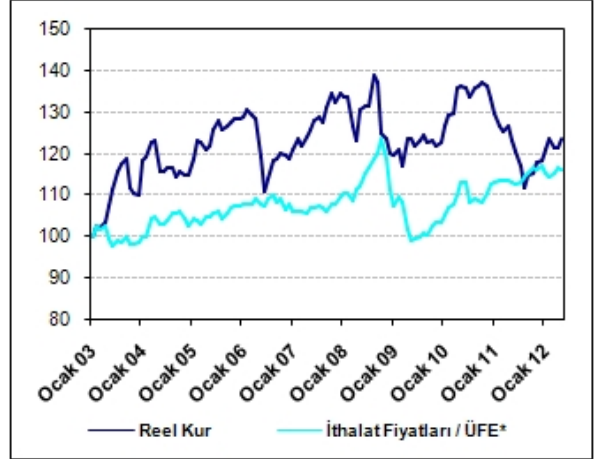
Tablo 3'de TL'nin nominal olarak değer kaybettiği Ekim 2010 - Ağustos 2011 döneminde görece fiyatlardaki değişim, Tablo 4'te ise TL'nin tekrar değer kazandığı dönemdeki değişimler gösterilmekte. Buna göre imalat sektöründe ortalama olarak ihracat fiyatları üretici fiyatlarına göre Ekim 2010 - Ağustos 2011 döneminde yüzde 15 oranında daha fazla arttı, takip eden dönemdeyse üretici fiyatları ihracat fiyatlarına göre yüzde 8 oranında daha fazla arttı.

Şekil 4. Merkez Bankası sepetine göre reel kur ve ihracat fiyatları

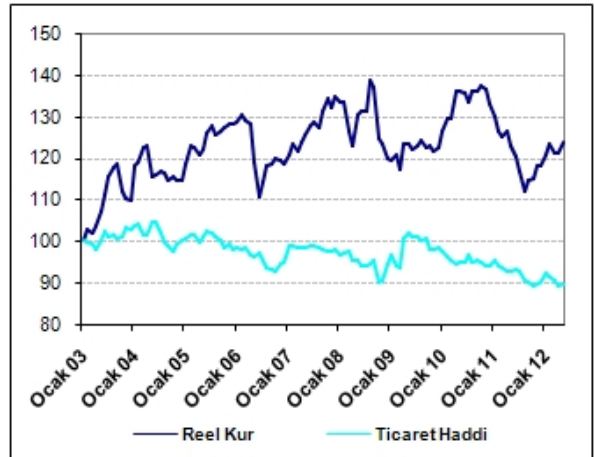
Kaynak: TC Merkez Bankası, TÜİK, Betam.

Şekil 5. Merkez Bankası sepetine göre reel kur ve ithalat fiyatları

Kaynak: TC Merkez Bankası, Betam.

Şekil 6. Merkez Bankası sepetine göre reel kur ve ticaret haddi

Kaynak: TC Merkez Bankası, TÜİK, Betam.

Yeni para politikası döneminde bir çok sektör nominal kurdaki artışı ihracat fiyatlarına hemen hemen hiç yansıtmadı, örneğin Tütün Ürünleri, Mobilya İmalatı, Diğer İmalat, Ağaç ve Mantar Ürünleri, Giyim Eşyası, Gıda Ürünleri ve İçecek sektörlerinde ihracat fiyatları üretici fiyatlarından hemen hemen nominal kurdaki değişim kadar fazla arttı (Tablo 3). Bir başka deyişle bu sektörlerde aşağı yönlü katılık oluştu. Bazı sektörlerdeyse yansımanın daha fazla olduğu görülmekte; Motorlu Kara taşıtı ve Romörkler, Elektrikli Makine ve Cihazlar, Ana Metal Sanayi gibi. Bu sektörlerde yansımanın daha fazla olmasının nedeni ağırlıklı olarak ithal girdi kullanılması ve kurdaki değişimin üretici fiyatlarına da yansımış olması olabilir.

TL'nin değer kazandığı Ağustos 2011-Temmuz 2012 döneminde ise ihracat fiyatlarındaki artışın üretici fiyatlarındaki artış kadar olmadığı ve hatta ihracat fiyatlarının azaldığı görülüyor (Şekil 3). Bu da yukarı yönlü katılığa işaret ediyor. Motorlu Kara taşıtı ve Romörkler, Gıda Ürünleri ve İçecek, Elektrikli Makine ve Cihazlar sektörleri bu dönemde yansımanın en az görüldüğü sektörler arasında. Tekstil ve Giyim eşyası sektöründe ise tersine ihracat fiyatlarının üretici fiyatlarıyla bire bir hareket ettiği görülüyor. Ana metal Sanayii ve Haberleşme Cihazları sektörleri ise kurun arttığı önceki dönemle benzer (simetrik) olarak fiyat katılığının en az görüldüğü sektörler.

Kur istikrarı ihracat için kritik öneme sahip

Türkiye'de TL'nin değer kazandığı dönemlerde ihracatçıların yabancı pazardaki paylarını korumak için fiyatlarını iç pazardaki fiyatlar kadar arttırmadıklarını, TL'nin değer kaybettiği dönemlerde ise fiyatlarını düşürmeyerek kar marjlarını bir süre yüksek tutmayı tercih ettiklerini görüyoruz. İhracatçıların fiyat davranışlarını daha iyi anlamamız için yurtdışı talebin ihracat fiyatlarına olan duyarlılığına dair araştırmalara ihtiyaç var. Eğer Türkiye için bu duyarlılık düşükse, nominal kur artışlarının fiyatlarda azalmaya neden olmaması biraz olsun anlaşılabilir. Ancak bu doğruysa o zaman nominal kurdaki düşüşlerin fiyatlara artış olarak yansıtılmasının da önünde çok fazla engel olmaması gerekir. Öte yandan fiyatlama davranışlarında asimetrik tepkilere rastlamak mümkündür. Örneğin fiyatları düşürmenin talebi fazla etkilemeyeceği ancak yükseltmenin müşteri kayıplarına neden olacağı düşünülebilir.

Nedeni ne olursa olsun, gerek aşağı gerekse yukarı yönlü fiyat katılıkları Türkiye'de nominal kurdaki değişimlerin ihracat fiyatlarına yansımalarını engellediği ve reel sektörü doğrudan etkilediği için Türkiye'de kurun istikrarlı bir yapı

göstermesi kritik öneme sahip. Türkiye'nin ağırlıklı olarak ticaret yaptığı diğer gelişmiş ülkelerle arasındaki enflasyon farklarını azaltması kur istikrarına katkıda bulunacaktır. Ancak politika yapımcıların bu katılıkları tamamen göz ardı etmeleri reel sektör açısından önemli sıkıntılara neden olabilir.

Kaynakça

[1] Atkeson, A., ve A. Burstein. 2008. "Pricing to Market, Trade Costs, and International Relative Prices," *American Economic Review*, 2008.

[2]Gopinath, G., O. Itshhoki, and R. Rigobon. 2010. "Currency Choice and Exchange Rate Pass-Through." *American Economic Review*, 100(1): 304–36.

[3] Gopinath, G. and R. Rigobon."Sticky Borders" *The Quarterly Journal of Economics* (2008) 123 (2): 531-575

Tablo 3. Üretici-ihracat fiyatları oranı, yüzde değişim (Ekim 2010 - Ağustos 2011)

	Ekim10- Ags11
ÜFE/İhracat Birim Değer Endeksi	-19.1
İmalat	-15.1
Tütün Ürünleri	-27.6
Mobilya İmalatı, Diğer İmalat	-21.0
Ağaç ve Mantar Ürünleri	-20.7
Giyim Eşyası	-20.5
Gıda Ürünleri ve İçecek	-19.0
Makine ve Teçhizat İmalatı	-17.3
Metalik Olmayan Mineral Ürünler	-16.9
Kimyasal Madde ve Ürünler	-16.5
Metal Eşya Sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	-16.2
Kağıt ve Kağıt Ürünleri	-16.1
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	-13.7
Deri, Bavul, Saraçlık ve Ayakkabı	-13.1
Tekstil Ürünleri	-12.1
Kok Kömürü, Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri ve Nükleer Yakıtlar	-11.5
Motorlu Kara taşıtı ve Romörkler	-10.3
Elektrikli Makine ve Cihazlar	-7.5
Ana Metal Sanayi	-6.0
Haberleşme Teçhizatı Ve Cihazları	5.2

Kaynak: Tüik, Betam.

Tablo 4. Üretici-ihracat fiyatları oranı, yüzde değişim (Ağustos 2011-Temmuz 2012)

	Ağs11- Tem12
ÜFE/İhracat Birim Değer Endeksi	8.1
İmalat	6.7
Ağaç ve Mantar Ürünleri	11.8
Motorlu Kara taşıtı ve Romörkler	11.1
Gıda Ürünleri ve İçecek	8.0
Elektrikli Makine ve Cihazlar	7.8
Kağıt ve Kağıt Ürünleri	7.3
Metalik Olmayan Mineral Ürünler	7.1
Makine ve Teçhizat İmalatı	6.5
Metal Eşya Sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	6.0
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	5.7
Tütün Ürünleri	4.5
Deri, Bavul, Saraçlık ve Ayakkabı	2.9
Kimyasal Madde ve Ürünler	2.7
Mobilya İmalatı, Diğer İmalat	2.7
Haberleşme Teçhizatı Ve Cihazları	2.2
Giyim Eşyası	1.2
Kok Kömürü, Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri ve Nükleer Yakıtlar	0.5
Ana Metal Sanayi	-0.1
Tekstil Ürünleri	-1.4

Kaynak: Tüik, Betam.

36.8